

PROGRAM BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

opracowany dla inwestycji

**Rozbudowa ulicy wraz z budową infrastruktury
dla transportu publicznego w ul. Wały Jagiellońskie w Bydgoszczy
(na odcinku od ul. Nowy Rynek do ul. Zbożowy Rynek)**

Toruń, 01 marzec 2018
Oprac. dr Agnieszka Górzyńska

1. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania jest program badań archeologicznych przygotowany dla inwestycji pn. *Rozbudowa ulicy wraz z budową infrastruktury dla transportu publicznego w ul. Wały Jagiellońskie w Bydgoszczy (na odcinku od ul. Nowy Rynek do ul. Zbożowy Rynek)*, której Inwestorem jest Prezydent Miasta Bydgoszczy.

Niniejszy program stanowi załącznik do wniosku o wydanie decyzji zezwalającej na prowadzenie prac archeologicznych podczas realizacji inwestycji. Program jest zgodny z wytycznymi konserwatorskimi, określa zakres i rodzaj badań archeologicznych postulowanych w związku z realizacją zadania.

2. Podstawa prawna

Program badań archeologicznych został opracowany na podstawie § 9 ust. 5 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U.2017.1265).

3. Informacje dotyczące inwestycji

3.1. Nazwa inwestycji

Rozbudowa ulicy wraz z budową infrastruktury dla transportu publicznego w ul. Wały Jagiellońskie w Bydgoszczy na odcinku od ul. Nowy Rynek do ul. Zbożowy Rynek

3.2. Lokalizacja inwestycji

Ul. Wały Jagiellońskie w Bydgoszczy

m. Bydgoszcz, gm. loco, woj. kujawsko-pomorskie

Jednostka ewidencyjna 046101_1 m. Bydgoszcz

Obręb 0098: 146/2, 146/1, 147/11, 147/7, 147/8, 206/1, 229, 225/18, 148, 200, 145/2

3.3. Planowany termin inwestycji

czerwiec – listopad 2018

3.4. Dane o podmiotach/stronach

Inwestor

Prezydent Miasta Bydgoszczy

Ul. Jezuicka 1

85-102 Bydgoszcz

Jednostka projektowania

Biuro Projektów Drogowych Piotr Kania

Ul. Reymonta 3

84-217 Kamień

Wykonawca prac budowlanych

.....
.....
.....

Wykonawca badań archeologicznych

.....
.....
.....

Kierownik badań archeologicznych

.....

4. Informacje o właściwym Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków

4.1. Właściwy WKZ

Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu
Ul. Łazienna 8
87-100 Toruń

4.2. Opinia w sprawie wydania warunków na prowadzenie inwestycji

WUOZ.DB.ZAR.5152.1.375.2017.ED. op. A-1080/2017 z dnia 29.12.2017

4.3. Uzasadnienie prowadzenia badań archeologicznych

Inwestycja zlokalizowana w obrębie ścisłej ochrony konserwatorskiej, w tym archeologicznej, w granicach wpisu do rejestru zabytków (decyzja 324 z dnia 06.07.1984) obejmującej teren średniowiecznego zespołu miasta lokacyjnego wraz z historycznymi przedmieściami.

5. Opis założeń projektowych

Założenia zawarto w projekcie zagospodarowania terenu sporządzonym w lutym 2018 przez wskazaną wyżej jednostkę projektowania. Opracowanie obejmuje przebudowę istniejącego układu drogowego oraz infrastruktury podziemnej w następującym zakresie:

5.1. Układ drogowy

Jezdnia. Projekt nie przewiduje zmiany korytarza przebiegu przebudowywanego odcinka ulicy. Projektowane zmiany obejmują przebudowę nawierzchni wraz z wydzieleniem dodatkowego pasa ruchu, korektą geometrii łuków poziomych oraz budową krawężników na obu krawędziach jezdni.

Chodniki. Projekt przewiduje przebudowę istniejących chodników oraz budowę nowych na odcinkach od km 0+000 do km 0+158 (lewa), od km 0+000 do km 0+145 (prawa) oraz od km 0+277.23 do km 0+441.13 (prawa).

Parkingi. Projekt przewiduje przebudowę istniejących miejsc parkingowych od km 0+280 do km 0+370 oraz budowę nowych od km 0+195 do km 0+233 wraz z budową parkingu w pasie dzielącym i na ul. Nowy Rynek.

Zatoki autobusowe. Projekt przewiduje budowę dwóch zatok autobusowych obramowanych krawężnikami na początku i na końcu bus-pasa z wiatami przystankowymi.

5.2. Infrastruktura podziemna

Odwodnienie. Projekt przewiduje budowę przykanalików przyłączonych do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej.

Sieci wodociągowe. Projekt przewiduje przebudowę sieci wodociągowej oraz wymianę przyłączy wodociągowych.

Sieci kablowe. Projekt przewiduje przebudowę linii kablowych należących do ENEA-Operator oraz Orange. W zakresie oświetlenia, projekt przewiduje demontaż istniejących masztów i leżących pomiędzy nimi kabli oświetleniowych oraz budowę nowego oświetlenia drogowego. Projekt przewiduje również przebudowę sygnalizacji świetlnej.

Sieci kanalizacji sanitarnej, gazowej, ciepłowniczej. Projekt nie przewiduje przebudowy lub budowy nowych odcinków sieci kanalizacji sanitarnej, gazowej lub ciepłowniczej. W przypadku identyfikacji w terenie, sieci te należy zabezpieczyć.

6. Zakres i sposób prowadzenia prac ziemnych

6.1. Zakres robót ziemnych

Jezdnia. Korytowanie na powierzchni 825 m² do głębokości 0,59 m.

Chodniki. Korytowanie na powierzchni 2 095 m² do głębokości 0,31 m.

Parkingi. Korytowanie na powierzchni 210 m² do głębokości 0,47 m.

Zatoki autobusowe. Korytowanie na powierzchni 296 m² do głębokości 0,86 m.

Zatoki postojowe. Korytowanie na powierzchni 312 m² do głębokości 0,57 m.

Sieci wodociągowe. Wykop otwarty o powierzchni 200 m², długości 133,6 mb (119,4 m metodą bezwykopową) i głębokości 1,8 m.

Sieci teletechniczne. Wykop otwarty o powierzchni 1 126 m², długości 750,6 mb (119,4 m metodą bezwykopową) i głębokości 1,0 m.

Sieci energetyczne. Wykop otwarty o powierzchni 1 258 m², długości 838,6 mb (119,4 m metodą bezwykopową) i głębokości 1,0 m.

6.2. Sposób prowadzenia robót ziemnych

Roboty ziemne będą prowadzone mechanicznie, w wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się ręczne wykonanie prac z uwagi na skrzyżowanie lub zbliżenie z sieciami uzbrojenia terenu lub w miejscach niedostępnych dla sprzętu mechanicznego.

6.3. Postępowanie z urobkiem i uporządkowanie terenu po zakończeniu inwestycji

Zgodnie z projektem.

7. Zakres i sposób prowadzenia i dokumentowania badań archeologicznych

Badania archeologiczne zostaną przeprowadzone w trakcie trwania prac ziemnych związanych z inwestycją. Zasadniczym celem badań jest odkrycie, zadokumentowanie i zabezpieczenie wszelkich narażonych na bezpowrotne zniszczenie zabytków archeologicznych znajdujących się w obrębie inwestycji. Badania, z uwagi na charakter stanowiska, będą ukierunkowane na uchwycenie i zadokumentowanie śladów zagospodarowania tej części zespołu miejskiego, określenie ich kontekstu historycznego oraz wskazanie ich wartości naukowej i poznawczej.

7.1. Badania archeologiczne w otoczeniu planowanej inwestycji

Obszar inwestycji objęty badaniami archeologicznymi znajduje się poza zaewidencjonowanymi stanowiskami archeologicznymi. Prace archeologiczne w najbliższym otoczeniu planowanej inwestycji prowadzono na wschód (stan. 551, 554 i 650) od granicy projektowanego zadania.

Stanowisko 551. Nadzór archeologiczny przy budowie sieci gazowej przy ul. Zbożowy Rynek, 2000 rok, prace na głębokości od 1,6 do 1,8 m, w wykopie I (zlokalizowany w najbliższym otoczeniu planowanej inwestycji) nawarstwienia współczesne, odsłonięto pozostałości fundamentów kamienno-ceglanych po istniejącej zabudowie datowanej na okres XIX–XX wiek (sprawozdanie w archiwum WUOZ Bydgoszcz).

Stanowisko 554. Nadzór archeologiczny przy budowie monitoringu w ul. Długa, 2000 rok, prace na głębokość od 0,8 do 1,2 m, nawarstwienia współczesne (sprawozdanie w archiwum WUOZ Bydgoszcz).

Stanowisko 650. Badania sondażowe przy ul. Zbożowy Rynek 3, 2015 rok, nawarstwienia średniowieczne, nowożytnie i współczesne – teren dawnego kościoła, szpitala i cmentarza pw. Św. Stanisława (sprawozdanie w archiwum WOUZ Bydgoszcz; tam też kwerenda historyczna).

7.2. Zakres badań archeologicznych

Badania archeologiczne będą prowadzone w zakresie robót ziemnych przewidzianych dla realizacji inwestycji zgodnie z pkt. 6 oraz załączoną mapą. Termin przeprowadzenia badań archeologicznych zależny jest od przyjętego przez Wykonawcę robót harmonogramu prac ziemnych (planowany czerwiec–listopad 2018).

W przypadku zmiany założeń projektowych skutkujących zmianą zakresu prac ziemnych związanych z planowaną inwestycją lub zmianami w trakcie prowadzenia robót, o nowym zakresie zostanie powiadomiony Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy, z którym zostanie uzgodniony dalszy sposób postępowania w odniesieniu do badań archeologicznych objętych niniejszym programem.

7.3. Sposób prowadzenia badań archeologicznych

Z uwagi na fakt, iż badania archeologiczne będą prowadzone w obszarze silnie przekształconym wskutek licznych inwestycji infrastrukturalnych, na co wskazują również wyniki badań archeologicznych w najbliższym otoczeniu inwestycji, badania będą prowadzone głównie w formie nadzoru archeologicznego lub ratowniczych badań archeologicznych.

Nadzory archeologiczne. Nadzory archeologiczne o charakterze prewencyjnym będą polegały na stałej obserwacji nawarstwień w trakcie robót ziemnych obejmujących:

- korytowanie na głębokość od 0,31 m do 0,59 m podczas przebudowy układu drogowego w dotychczasowej lokalizacji;
- korytowanie na głębokość od 0,31 m do 0,89 m podczas budowy odcinków chodników, parkingów oraz zatok autobusowych w nowych lokalizacjach;
- wykonanie wykopów otwartych do głębokości 1,0 m podczas przebudowy odwodnienia, sieci teletechnicznych i energetycznych w dotychczasowej lokalizacji;
- wykonanie wykopów otwartych do głębokości 0,6 m podczas budowy sieci wodociągowej
- w nowej lokalizacji (po osiągnięciu wskazanego poziomu zostanie podjęta decyzja dotycząca dalszego toku postępowania uwzględniająca opinię Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy).

W przypadku ujawnienia podczas nadzoru archeologicznego struktur lub nawarstwień, które wyczerpią definicję zabytku archeologicznego określoną w art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2003.162.1568 ze zm.), zostaną one odpowiednio oznaczone i zadokumentowane. Ponadto, o tych odkryciach zostanie niezwłocznie powiadomiony Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy.

W przypadku, gdy odkryte pozostałości będą wymagać zmiany kwalifikacji formy badań archeologicznych z nadzoru archeologicznego na ratownicze badania archeologiczne, Kierownik badań archeologicznych wstrzyma wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty zabytek do czasu uzyskania decyzji Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy odnośnie dalszego toku postępowania.

Ratownicze badania archeologiczne. Ratownicze badania archeologiczne będą polegały na ręcznej eksploracji nawarstwień kulturowych poziomami mechanicznymi o miąższości 0,2 m w obrębie:

- wykopu otwartego od głębokości 0,6 m do 1,8 m w związku z budową sieci wodociągowej. Ratownicze badania archeologiczne zostaną przeprowadzane po zakończeniu nadzoru archeologicznego do głębokości 0,6 m oraz po uzyskaniu opinii Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy o konieczności zastosowania tej formy badań archeologicznych.

7.4. Postępowanie z ruchomymi źródłami archeologicznymi

Ruchome materiały źródłowe pochodzące z nawarstwień oraz obiektów kulturowych zostaną inwentaryzowane, oczyszczone, wstępnie zabezpieczone i przekazane do Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy.

Nietrwale związane z gruntem lub zabytkami nieruchomymi elementy stanowiące części drewnianych urządzeń lub konstrukcji zostaną zaewidencjonowane, zakonserwowane oraz przekazane do Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy w przypadku stwierdzenia ich wartości zabytkowej po uzgodnieniu z Kujawsko-Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy.

7.5. Postępowanie z nieruchomymi źródłami archeologicznymi

W przypadku odsłonięcia podczas badań archeologicznych zabytkowych konstrukcji (drewnianych, kamiennych, ceglanych, itp.) zostanie niezwłocznie powiadomiony Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy. Dalszy tok postępowania będzie zależny od ustaleń komisyjnych.

7.6. Dokumentacja badań archeologicznych

Dokumentacja zostanie sporządzona zgodnie z metodyką prowadzenia badań archeologicznych i z pkt. II załącznika do Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U.2017.1265).

7.7. Uporządkowanie terenu po zakończeniu badań archeologicznych

Zgodnie z pkt. 6.3.

/Dr Agnieszka Górzyńska/